

PC 216 NOTARIAAT

AANVULLEND PENSIOEN DER NOTARISBEDIENDEN

Woord Vooraf

In het verleden (vóór 1987) bestond er voor de notarisbedienden een aanvullend pensioen volgens een repartitiesysteem, verspreid over vier verschillende kassen over België.

Deze kassen waren opgericht, soms per provincie, soms voor enkele arrondissementen, en ook een kas die in principe het ganse land bestreek, maar waar de andere kassen niet mee samenwerkten. Het waren min of meer individuele initiatieven, die uitgegaan waren van enkele notarissen, of van een van de vroegere Kamers van Notarissen.

Dit systeem hield in dat, volgens een bepaald reglement (niet eens eenvormig voor de verschillende kassen), een aanvullend pensioen werd toegekend, dat werd gevormd door middel van jaarlijks vastgestelde bijdragen, betaald door de Notarissen.

In dit systeem bestonden in feite geen echte grote reserves, zodat de waarborg naar de toekomst in feite niet vaststond.

Door een aantal wettelijke beschikkingen moest een einde komen aan dergelijke vorm van aanvullende pensioenfondsen.

Daartoe is binnen het notariaat een nieuwe regeling tot stand gekomen, waarbij het aanvullend pensioen voor de notarisbedienden vanaf 1/1/1987 gevormd wordt door een groepsverzekeringscontract, gesloten tussen de Federatie der Notarissen en de (toenmalige) A.S.L.K.

Ontstaansgeschiedenis

Het geheel steunt op een CAO van 11 mei 1987,

Daaruit is de oprichting voortgevloeid van een VZW "Nationale Kas voor Aanvullend Pensioenvoor Klerken en Notarisbedienden".

Deze VZW werd opgericht op 9 juli 1987 tussen de Federatie der Notarissen en de Koninklijke Beroepsvereniging van het Notarispersoneel.

De VZW wordt paritair beheerd door een Raad van Beheer waarin notarissen en notarisbedienden zetelen.

In het raam van de voormelde CAO van 11 mei 1987, heeft de Kas als bijzonder doel.

"a) een nationaal reglement op te stellen voor het overgangsstelsel van de pensioenen volgens het verdelingsysteem in voege in het notariaat, en maat-

regelen te treffen voor de bedienden in dienst vóór 1 januari 1987, met geleidelijke afbouw van het repartitiesysteem.

b) de betaling te verzekeren aan de gepensioneerden die genieten van het repartitiesysteem.

c) de bijdragen te ontvangen en de premies over te brengen die verschuldigd zijn aan de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, gekozen om het systeem van "kapitalisatie" te verzekeren, en met deze te onderhandelen over het gebruik van het financieringsfonds."

In uitvoering van deze CAO en van de statuten van deze Kas voor Aanvullend Pensioen, is

- enerzijds het groepsverzekeringscontract gesloten tussen de Koninklijke Federatie van Belgische Notarissen (benaming recent gewijzigd in Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat)

- maar anderzijds ook voor de bedienden die toen al gepensioneerd waren, en voor de bedienden in dienst op 1 januari 1987, het bestaande repartitiesysteem eenvormig te maken, en te behouden tot zolang deze tweede categorie, door overlijden, zal weggevallen zijn.

A. Repartitiefonds

Voor alle notarisbedienden die al in dienst waren vóór 31 december 1986, blijft een gedeelte van hun aanvullend pensioen nog altijd gevormd uit het repartitiefonds (dat uiteindelijk eens zal ophouden te bestaan).

Dit aandeel uit het repartitiefonds wordt berekend worden naar rato van $x/35$ sten, waarbij X staat voor het aantal jaren in dienst in het notariaat vóór 31/12/1986.

Voor de jaren vanaf 1/1/1987, wordt het aanvullend pensioen dan gevormd door het groepsverzekeringscontract gesloten met de A.S.L.K.

De oorspronkelijke bijdrage voor het Aanvullend Pensioen, betaald door de Notarissen, beliep 6,6 % van de totale bruto-wedde, waarvan 4,5 % bestemd was om het repartitiefonds te spijzen, en 2,1 % de premie vormde voor het toe-lagecontract van de groepsverzekering.

Het ganse systeem wordt beheerd door de voormelde VZW "Nationale Kas voor het Aanvullend Pensioen voor de Notarisbedienden" (hierna ook genoemd "De Kas").

B. Groepsverzekering

Voor de loopbaan na 1 januari 1987 wordt het aanvullend pensioen opgebouwd door een stelsel van individuele kapitalisatie. Vanaf de hiervoor vermelde datum wordt elke bediende, tewerkgesteld in een studie van een notaris, verplicht bij deze groepsverzekering aangesloten.

C. Financiering

De financiering van het extra-wettelijk pensioen gebeurt deels door de notaris-werkgever (het toelage-contract) deels door de bediende zelf (het bijdrage-contract).

1.1 Het toelagecontract

Voor elke bediende die in zijn kantoor tewerkgesteld is, betaalde de notaris, oorspronkelijk, 2,10 % van de wedde als premie. Deze premie wordt integraal aangewend voor de vorming van een kapitaal bij leven, op datum van het bereiken van de leeftijd van 60 jaar.

1.2 Het bijdragecontract

Naast het toelagecontract vanwege de werkgever is in het reglement van de groepsverzekering ook voorzien, vanaf 1 januari 1988, in een bijdrage van de werknemer. De bijdrage was niet verplicht voor de bedienden die op 1 januari 1987 reeds in dienst van het notariaat waren. Voor de bedienden die nadien in dienst zijn getreden, bestaat de verplichting tot het betalen van de bijdrage wel.

De bijdrage is gelijk aan 1% van de wedde en wordt aangewend voor een gemengde verzekering. Er wordt een kapitaal verzekerd in geval van leven op de pensioenleeftijd en een kapitaal in geval van overlijden vóór die datum. De verhouding van deze gemengde verzekering kan bij aanvang van het contract vrij gekozen worden uit volgende combinaties: 10/5, 10/10, 10/15, 10/20 en 10/25. wijziging van de combinatie in de loop van het contract is mogelijk.

De premies van het bijdragecontract worden afgetrokken van het belastbaar bedrijfsinkomen, wat aanleiding geeft tot een belastingvermindering.

1.3 Het persoonlijk contract

Bovenop de voorziene verplicht bijdragen heeft elke aangeslotene bij de groepsverzekering de mogelijkheid de verzekerde voordelen te verhogen door het storten van een persoonlijke premie.

Deze premies worden gestort op een persoonlijk contract in het zelfde voordelige groepsverzekeringstarief als het bijdrage- en toelagecontract. Ze worden ingehouden op de wedde. De premie die hiervoor betaald wordt, mag wel 6,5 % van de wedde, die als basis dient voor de berekening van de voordelen van de groepsverzekering, niet overschrijden.

Op fiscaal en juridisch vlak wordt dit contract als een individueel contract beschouwd. Dit betekent o.a. dat de aangesloten vrij over dit contract kan beschikken en het zonder beperkingen kan aanwenden voor een lening.

WERKING VAN HET REPARTITIEFONDS

Onmiddellijk bij de oprichting van de VZW Kas voor Aanvullend Pensioen voor Klerken en Notarisbedienden, werd een Reglement opgesteld, dat ondermeer de voorwaarden bepaalt van toekenning van het aanvullend rustpensioen, of van het aanvullend overlevingspensioen (voor de echtgenoot/echtgenote of weduwe/weduwnaar van een overleden notarisbediende, en ook de regels van de berekening vastlegt.

Dit reglement werd in de loop der jaren verschillende malen aangepast, deels om onrechtmatigheden te verbeteren, deels om de voorwaarden wat aan te passen.

Berekening van het aanvullend rustpensioen

Het bedrag van aanvullend rustpensioen wordt vastgesteld op basis van het gemiddelde van de brutolonen, dertiende maand en het gewoon vakantiegeld inbegrepen, van de laatste vijf jaren van de beroepsloopbaan in het Notariaat, voorafgaande aan 31.12.1986, maar beperkt tot het brutoloon einde loopbaan van de zesde categorie (loonschaal op 31.12.1986).

Van dat gemiddeld bedrag, en op 75 % daarvan (voor rechthebbenden van een wettelijk gezinsrustpensioen) of 60 % (voor een wettelijk rustpensioen van alleenstaande), wordt het bedrag afgetrokken van het wettelijk pensioen, wettelijke rente inbegrepen, herberekend op datum van 31.12.1986.

Dat saldo vormt het aanvullend rustpensioen, maar wordt begrensd tot 57,5 % maximum, en 22,5 % minimum van het bedrag van het wettelijke pensioen, herberekend zoals hierboven.

Het aanvullend rustpensioen wordt niet aangepast aan de schommelingen van het gezondheidsindexcijfer, maar sinds het jaar 2000, voorziet het Reglement de mogelijkheid om een aanpassing toe te kennen, op het oorspronkelijke basisbedrag. Sinds die datum en tot het jaar 2005 is er reeds 6 maal een aanpassing met 1 % toegekend.

Berekening van het aanvullend overlevingspensioen

Binnen bepaalde voorwaarden, bepaald in het Reglement, wordt het aanvullend overlevingspensioen berekend als volgt:

- indien de bediende overlijdt voor de ingang van het rustpensioen, zal het aanvullend overlevingspensioen gelijk zijn aan 60 % van het aanvullend rustpensioen dat zou zijn toegekend aan de overleden bediende, volgens de regels van het Reglement.

- indien de bediende overlijdt na de ingang van zijn rustpensioen, zal het aanvullend overlevingspensioen voor de weduwe/weduwnaar gelijk zijn aan 60 % van het toegekend rustpensioen.

Ook hier geldt de mogelijkheid voor aanpassing, zoals hierboven uiteengezet voor het aanvullend rustpensioen.

Evolutie van de financiering

Bij de aanvang is bepaald dat de bijdrage, ten laste van de notarissen, maximum 4,5 % zal bedragen van brutolonen, zoals hoger al gezegd.

De statuten van de Kas bepalen dat dit percentage geleidelijk aan zal verminderd worden, door beslissing van de bestuurders-werkgevers, in overeenstemming met de vermindering van de verplichtingen van het fonds voor repartitie.

Ingevolge opeenvolgende beslissingen is deze bijdrage inmiddels herleid tot 3,1 % van de brutolonen. Een deel van deze verminderingen werden aangewend tot verhoging van de premie in het kader van de kapitaalvorming in het toelagecontract van de groepsverzekering.

EVOLUTIE IN DE GROEPSVERZEKERING.

Zoals hoger gezegd bestond het contract met de "Verzekeraar" - in deze NV Fortis AG, oorspronkelijk enkel uit de vorming van een kapitaal Leven, berekend en gewaarborgd op de leeftijd van 60 jaar (dat was eerst 65 jaar voor de mannen en 60 jaar voor de vrouwen, maar is met ingang van 1 januari 2000 herschreven naar een eenvormige leeftijd van 60 jaar voor iedereen. Voor diegenen die langer blijven werken, wordt het contract op dat moment afgesloten, en wordt het gevormde kapitaal als eenmalige premie gestort in een (nieuw) contract met einddatum van 65 jaar, en word de betaling van de normale premies verder gezet.

Vanaf 1 januari 1990 werd een overlijdensdekking ingevoerd in twee stappen:
- de eerste stap was de uitbetaling, bij voortijdig overlijden van de wiskundige reserve van de reeds gestorte premies. De eerste jaren werd daarvoor een premie gestort uit de exploitatiewinsten van het Repartitiefonds. Die financiering bleek niet zo eenvoudig, en met ingang van 1 januari 1992, werd een nieuwe overeenkomst uitgewerkt, waarbij uit de premies van het Repartitiefonds een gedeelte van 0,3 % werd overgedragen naar de groepsverzekering, als premie voor de overlijdensdekking.

- de tweede stap werd dan gezet, met ingang op 1 december 1998, ingevolge twee CAO's van 17 november 1998 en 16 december 1998. De premie in de groepsverzekering werd verhoogd met 0,5 %, en de overlijdensdekking werd dan bepaald op het grootste van twee mogelijkheden: ofwel gelijk aan 14 maal een bruto maandloon, ofwel de wiskundige reserve van de gestorte premies.

Sindsdien werd de premie voor de vorming van het kapitaal in het toelagecontract al enkele malen opgetrokken:

ingang 1/01/02		van 2,10 % naar 2,50 %
ingang 1/01/04	vermindering uit repartitie	van 2,50 % naar 2,80 %
ingang 1/01/04	uit invulling loonnorm	van 2,80 % naar 3,20 %

Deze premies worden via het Sociaal Secretariaat rechtstreeks naar de individuele rekening van elke bediende gestort, die jaarlijks een overzicht krijgt van de toestand van zijn rekeningen toelage - bijdrage - persoonlijk

De premie van 0,8 % wordt gestort in een Collectief Financieringsfonds dat deel uitmaakt van het globaal groepsverzekeringscontract.

Uit dat fonds wordt de premie gehaald voor de overlijdensdekking, en worden de nodige sommen gehaald die nodig zijn voor de dekking van de betaling van de premies bij ziekte, bij werkloosheid, bij sommige gevallen van verlaten van het notariaat.

Daarnaast bestaat een overeenkomst van Experience Rating overlijden dat een financieel beheer stelt in handen van de Verzekeraar, en waarbij bepaald is dat de overschotten uit de dekking overlijden teruggestort worden in het Collectief Financieringsfonds. De gelden die in dit fonds opgenomen zijn, kunnen niet terug keren naar de Federatie van Notarissen.